

קוֹנְטָרַס

תְּשׁוּבַת הַשְּׂמֵחָה

יְגֵלָה שְׁעַקֵּר הַתְּשׁוּבָה הִיא רַק עַל-יְדֵי שְׂמֵחָה,
וְיִרְפָּה לְדַבֵּר מִגְּנוּת הַעֲצָבוֹת וְהַיֵּאוּשׁ וְהַמָּרָה
שְׁחֹרָה, הַמּוֹרִידָה אֶת הָאָדָם לְאֲבִדוֹן.

בְּנוֵי וּמֵיֶסֶד עַל-פִּי הַבְּרִי

רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוּן

בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ

רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֵסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וְעַל-פִּי הַבְּרִי תִלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ הַגָּאוּן

הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רֵז לֹא אָנִים לִיה

רַבִּי נִתָּן מִבְּרֵסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וּמִשְׁלַב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהר הַקְּדוֹשׁ

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֵסְלָב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: כָּל מִי שְׁרוּצָה
לְזָכוֹת לַחֲזוֹר בְּתִשְׁבָּה שְׁלֵמָה אֵלָיו
יִתְבָּרֵךְ, עָלָיו לְמַסֹּר אֶת נַפְשׁוֹ עַל נִקְדַּת
הַשְּׂמֻחָה, פִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ פְּתִיב: "עוֹ
וְחִדְוָה בְּמִקוּמוֹ", וְלִכֵּן פְּשָׁאָדָם תָּמִיד
בְּשְׂמֻחָה, יֵדַע שְׂזָכָה לַחֲזוֹר בְּתִשְׁבָּה
שְׁלֵמָה, אֲבָל אִם עֵדִין נִכְנָסֶת בְּאָדָם
עֲצָבוֹת וּמְרָה שְׁחוֹרָה וְקִשְׁיוֹת אַחֲרָיו
יִתְבָּרֵךְ, סִימָן שֶׁהוּא עֵדִין רְחוּק
מִהַתְּשׁוּבָה הָאֲמִתִּית.

(אמריי־מוהרא"ש, חלק ב', סימן תתקצב)

קונטרס

תשובת השמחה

רבנו ז"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קמא): אם יזכה שירגיש באמת כאב חטאיו, הינו שצריך זכיה לזכות להרגיש את הכאב של העוונות שלו; כי יכולה לעבור שנה שלמה, ואדם אינו יודע שהוא רחוק מהקדוש-ברוך-הוא, אדם אינו יודע מה הוא עשה. על זה אומר רבנו ז"ל, צריכים זכות לדעת מה עשיתי רע. כי הלב של האדם אטום, ואיננו קולט מה עשה. ובפרט כשאדם חטא בפגם הברית, על-ידי-זה, רחמנא לצלן, הלב שלו מטמטם בטפשות. ועל זה נאמר (דברים ל, ו): "ומל הוי"ה אלקיה א'ת ל'בבך ו'את ל'בב זרעך". אומר רבנו ז"ל, שנה ראשי תבות: אלו"ל. חדש אלול הוא החדש האחרון של השנה, ואז אדם יכול לפתח את לבו, ולא רק את לבו, אלא את לב זרעו, שכלם יתעוררו בתשובה.

בדרך כלל אם רוצים שעסק יצליח, צריכים להעמיד רואה חשבון טוב. פי בלי רואה חשבון כל העסק יתפרק. לעתים רואים חנות מלאה עם קונים, נכנסים ובאים ויוצאים, קונים ומוכרים. כל אחד המתבונן ורואה איזו חנות מפארת, חושב בלבו: בודאי הרווחים כאן גדולים, פי הקונים רבים, אך זה רק לפי מראה עיני הבריות. ומי יודע האמת מה קורה בחנות? רק הרואה חשבון, שהוא עורך את החשבונות כמה סחורה הביאו, מהי עלותה, בכמה מוכרים אותה, כמה הוצאות ישנן בעבור החזקת מים, תאורה, פועלים, וכשעורך את החשבון, הוא רואה שיש כאן רק הפסד, למרות שאדם מן הצד אינו יודע את כל זאת, פי הוא רואה אנשים רבים ממלאים עגלותיהם בסחורה וכו' וכו', ונדמה לו שהרווחים גדולים ועצומים, אך הכל למראית עין, רק הרואה חשבון, הוא יושב עם פנקס ועט, ורושם את ההכנסות לעמת ההוצאות, ויודע את עמק הבעיות בחנות, שתוף שבועות ספורים יפשטו רגל, ואינו אומר נבואה שחורה, אלא מראה את המציאות כמות שהיא, פי הוא עושה את החשבונות, ורואה מה נכנס ומה יוצא, ומה הם

הַרוּחִים או הַפְּסֻדִים. וְאִם זֶה נֶאֱמַר בְּגִשְׁמִיּוֹת, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בְּרוּחָנִיּוֹת. חֲדָשׁ אֱלוֹל הוּא הַחֲדָשׁ הָאַחֲרוֹן שֶׁל הַשָּׁנָה, הַחֲדָשׁ שֶׁאָדָם צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת לְעֲצָמוֹ חֲשֻׁבוֹן הַנֶּפֶשׁ — עֲבָרָה עָלַי שָׁנָה שְׁלֵמָה, מָה עָשִׂיתִי בַשָּׁנָה זוֹ, כִּדֵּי שְׂאוּכַל עוֹד לְתַפֵּס אֶת הַיָּמִים הָאַחֲרוֹנִים שֶׁל הַשָּׁנָה וְלָשׁוּב בְּתִשְׁבּוּבָה? ! חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (ראש השנה ב:): יוֹם אֶחָד בַּשָּׁנָה חָשׁוּב כְּשָׁנָה. רַבֵּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן עח): אֵינְךָ שׁוֹם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלָל! אָדָם אָסוּר לוֹ לְהִתְיַאֵשׁ בְּכָל־לֵיּוֹת וּבְפָרְטֵיּוֹת וּבְפָרְטֵי פְרֻטִיּוֹת, הַיְאוּשׁ הוּא הַדְּבָר הַגָּרוֹעַ בְּיוֹתֵר, וּמִדּוּעַ? כִּי בְּרַגַע שֶׁאָדָם נִכְנָס בְּיְאוּשׁ, רַחֲמָנָא לִישׁוּזְבֵן, יָכוֹל לְהִתְאַבֵּד לְגַמְרֵי, אוֹ לְפָרֵק עַל לְגַמְרֵי, חֵס וְשָׁלוֹם. הַיְאוּשׁ הוּא הַדְּבָר הַמְּגַנֵּה בְּיוֹתֵר לְאָדָם — בֵּינָם בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵינָם בְּרוּחָנִיּוֹת. בְּגִשְׁמִיּוֹת מִמָּה בָּא הָעֲנָיִן שֶׁל מַחֲסָרֵי בֵּית, רוּאִים אֲנָשִׁים מְסֻתָּוֵבִים קְרוּעִים וּבְלוּיִים, נוֹדֵף מֵהֶם רֵיחַ רַע, אֵינְךָ יְכוֹלִים לְעַמֵּד עַל יָדָם, מְסֻכָּנִים אֵינְךָ לָהֶם מַה לְאָכֹל, וּמַחֲטָטִים בְּזָבָלִים, אֵינְךָ לָהֶם קוֹרֵת גַּג הֵיכָן לְגוֹר, יוֹשְׁבִים בְּפִאֲרָקִים אוֹ בְּחֲדָרֵי מְדֻרְגוֹת, בְּחֲרֹף קָר לָהֶם וְקוֹפְאִים מְקוֹר, בְּקִיץ נְחָנְקִים מֵחֶם, מֵהֵיכָן בָּא דְבָר כְּזֶה,

הלא אנשים אינם חיות, יש להם שכל, ומהיכן
 נובע שרואים אנשים מיאשים ומדכדכים
 המסתובבים מחסרי בית? אין זאת אלא מיאוש,
 שהתיאשו מחייהם, ואין הולך להם כפי שרצו,
 אזי רוצים לברוח מהמציאות, ולכן רואים ביניהם
 שנופלים בשנה עמקה, והכל גם מחמת בטלה
 ושעמום, אשר מביאה לידי זמה ושגעון (פחכות
 נט.).

אם היו אומרים לאדם: הנה יש מקום
 שמחלקים חתיכות זקב, רק צריכים לספור ולקחת
 שקים גדולים ולהכניסם בהם. אדם הנה קם
 בבקר, ורץ תכף-ומיד, והנה יכול לספור שמונה-
 עשרה או עשרים שעות, בלי אכילה, בלי שתיה,
 בלי שנה, וסופר וסופר חתיכות זקב. ומדוע? כי
 זה שלו, אמרו לו שנה יהיה שלו, ולא הנה מבזבז
 את הזמן לרגע אחד, אלא אוגר ואוגר זקב הרבה
 מאד.

וזו היא הסבה, שאנשים מבטלים את הזמן,
 ומבלים את חייהם בשנה מיתרת, כי אינם יודעים
 את ערך החיים, אינם מכירים את הבורא ותברך

שְׁמוֹ שְׁנַמְצָא פּוּה, אֵינָם מְכִירִים אֶת הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה, לִידַע עֵרֶךְ לַמוֹדָה וְקִיּוּמָה, מַה זֶה
צִיצִית, מַה זֶה תְּפִלִּין, מַה זֶה בְּרַכַּת הַמְּזוּן, מַה
הֵן מֵאָה בְּרָכוֹת בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, מַה זֶה שְׁחֲרִית,
מְנַחָה, עֲרֵבִית וַחֲצוֹת. וְהָיִית שְׂאִינָם יוֹדְעִים מַה
זֶה, אָזִי הוֹלְכִים לִישָׁן, וְנִכְנָסִים בְּתַרְדֵּמָה עֲמֻקָּה,
בִּיאוֹשׁ וּבְדַכְּאוֹן. עֲצָלוֹת — זֶה בָּא מִיאוֹשׁ,
זְרִיזוֹת בָּאָה מִשְׂמִחָה, שְׂאָדָם שְׂמַח, וַיּוֹדַע שְׂיִכּוֹל
לְהַרְוִיחַ בְּכָל רֶגַע וְרֶגַע טוֹב הַרְבֵּה מְאֹד.

וְלִכֵּן מִתְחַלֵּת חֲדָשׁ אֱלוּל, אֲשֶׁר הוּא הַחֲדָשׁ
הָאַחֲרוֹן שֶׁל הַשָּׁנָה, עָלִינוּ לַעֲשׂוֹת בּוֹ חֻשְׁבוֹן
הַנְּפֶשׁ, כְּמוֹ שְׁהוֹלְכִים לְכַבֵּשׁ מְדִינַת אוֹיֵב, וְרוֹצִים
לְרַאוֹת אֶת חֲזָקוֹ וְטִיבוֹ וּמְדִינָתוֹ — הַטּוֹבָה הִיא
אִם רָעָה, הַבְּמַחְנִים אִם בְּמַבְצָרִים וְכוּ', שׁוֹלְחִים
מְרַגְלִים אֲשֶׁר בּוֹדְקִים אֶת הָאָרֶץ, הוֹלְכִים לְאֲרָפָה
וּלְרַחֲבָה, יוֹדְעִים הֵיכָן לְלַכֵּת לְדַעַת כְּפָה נֶשֶׁק יֵשׁ
לְאוֹיֵב, לְדַעַת מַהִי תַרְבוּתָם וְאָפָיִם וְכוּ' וְכוּ'.
הַתַּרְגוּם אוֹמֵר עַל הַמְּלִים (בַּמִּדְבָּר יג, ב): "שְׁלַח
לְךָ אַנְשִׁים, וַיִּתְּרוּ אֶת הָאָרֶץ", שְׁלַח לְךָ —
וַיֵּאֱלֹוֹן אֶת הָאָרֶץ, 'וַיֵּאֱלֹוֹן' — אוֹתִיּוֹת אֱלוּל,
הֵינּוּ אֱלוּל לְשׁוֹן מְרַגֵּל, שְׂאָדָם יְרַגֵּל אֶת עַצְמוֹ מִה

עשה כל השנה, האם התנהג כראוי, האם היה שמח, האם הצליח כל השנה?!

אלול זה אותיות: א'נו ל'י"ה ו'עינינו ל'י"ה; עכשו אנחנו צריכים להתישב בישוב הדעת אמתי מה קורה עמנו, עברה עלינו שנה ארכה עד מאד, והנה הגענו לסוף השנה, אלו"ל מלשון מרגל, ויאללון את ארעא, לרגל את הגוף שלי, את הרמ"ח איברים ושס"ה גידים שלי, האם כל השנה הייתי בשמחה, האם התחזקתי, או שהייתי ביאוש ובדכאון, ואפלו עדין אני בדכאון, עצבות ומרירות, ונדמה לי שזה סוף העולם.

בדרך כלל רואים בני-אדם, שתמיד מתפשים חסרונות אצל הזולת. על זה אומר התנא (נגעים ב, ה): כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו, שאינו רואה את חסרונות עצמו. ולכן אלו"ל כשקוראים את זאת משמאל לימין, הן שתי אותיות: לו לא, לי לא חסר מאומה, למי כן? ההוא צריכים לתקנו, ההוא מתנהג כף וכו', אבל אני הכל אצלי בתכלית השלמות — כף אדם חושב. אך אלו"ל צריכים לידע ההפך, שהוא

ראשי תבות (קהלת א, יג): "וַנִּתְּתִי אֶת לְבִי
 לְדָרֶשׁ", עָלֵי לְהִתְחִיל לְדָרֶשׁ אֶת עֲצָמֵי אֵיךְ בְּלִיתִי
 כָּל הַשָּׁנָה, לָמָּה הָיִיתִי כָּל הַשָּׁנָה עָצוּב וּבְעֵצָלוֹת,
 שְׁכַבְתִּי בַמָּטָה בְּדַכָּאוֹן, וְהִנֵּה הַגִּיעַ סוֹף הַשָּׁנָה,
 וּמָה נוֹתֵר לִי? !

וְלָכֵן אֲשֶׁרִי הָאָדָם שְׂזוּכָה כָּל לַיְלָה קִדָּם
 שֶׁהוּלֵךְ לִישֹׁן לַעֲשׂוֹת חֲשָׁבוֹן הַנְּפֶשׁ. בְּדַרְךְ כָּלֵל
 אָדָם שְׁחָטָא בְּפָגַם הַבְּרִית, נִטְמָטָם לוֹ הַמַּח
 וְהַדַּעַת וְהַשִּׁכָּל. וְאֵינּוּ יוֹדֵעַ בֵּין יְמֵינוּ לְשִׁמְאֵלוֹ,
 וְהוּא כָּל-כָּף הַרְבֵּה גָּפֵל בְּדַעְתּוֹ, עַד שֶׁשׁוֹכַח
 לְגַמְרֵי. וְלָכֵן הַטּוֹב בְּיוֹתֵר קִדָּם שֶׁהוּלְכִים לִישֹׁן
 'לְגַנֵּב' חֲמֵשׁ דְּקוֹת, וְלַעֲשׂוֹת לְעֲצָמוֹ חֲשָׁבוֹן הַנְּפֶשׁ,
 וְלוֹמֵר לְפָנָיו יְתַבָּרֵךְ: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, קַמְתִּי
 בְּשָׁעָה זוֹ, וְאַחֲר־כֵּךְ עָשִׂיתִי כְּזֹאת וְכְזֹאת, וְאַחֲר־
 כֵּךְ דִּבַּרְתִּי עִם זֶה, אַחֲר־כֵּךְ עָשִׂיתִי כֵּךְ", כִּי מָה
 שֶׁעוֹשִׂים בַּיּוֹם הַזֶּה עוֹד זוֹכְרִים הֵיטֵב, כְּמוֹ
 שְׁכָתוּב (בְּרֵאשִׁית מֵא, ט): "אֶת חֲטָאֵי אֲנִי מְזָכִיר
 הַיּוֹם", אֲבָל מְרַב דְּכָאוֹן וַיֵּאוּשׁ, מָה שְׁקָרָה אֶתְמוּל
 אֵין זוֹכְרִים, וּמְכַל שְׁכָן מָה שְׁקָרָה שֶׁלְשׁוּם אוֹ לְפָנָי
 שְׁבוּעַ, וּמְכַל שְׁכָן לְפָנָי שָׁנָה, אָדָם אֵינוֹ זוֹכֵר,
 מַחְמַת שֶׁהוּא מְלֵא בִיאוּשׁ וַיִּסְוֵרִים.

וְלִכֵּן הַטּוֹב בְּיוֹתֵר, שְׁאָדָם עוֹשֶׂה לְעֲצֻמוֹ כָּל
 לַיְלָה חֲשֹׁבוֹן הַנֶּפֶשׁ קֹדֶם שֶׁהוֹלֵךְ לִישׁוֹן, מָה עָבַר
 וּמָה עָשָׂה בְּמִשְׁךְ הַיּוֹם: "בְּרוּךְ הַשֵּׁם, זְכִיתִי לְהַנִּיחַ
 תְּפִלִּין, לְטָבֵל בַּמְקוּוֹה, הַתְּפִלְלָתִי הַשָּׁלֵשׁ תְּפִלוֹת
 בְּמִנְיָן — שְׁחֲרִית, מְנַחָה, עֶרְבִית, חֲטַפְתִּי אֲמִירַת
 חֲצוֹת בְּאִמְצַע הַלַּיְלָה, הִיִּיתִי בְּשִׂמְחָה, עֲזַרְתִּי
 לַיהוּדִים, קִרְבָּתִי אוֹתָם לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.
 הִלְכָתִי לְסִיַּע לְכָל נִצְרָךְ וְנִדְכָּה", וְאִם, חַס וְשָׁלוֹם,
 יֵשׁ דְּבָרִים בְּלָתִי רְצוּיִים שְׁעָשָׂה, הוּא כָּבֵר חוֹזֵר
 בְּתִשׁוּבָה: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, עָשִׂיתִי כְּזֹאת וְכְזֹאת
 וְתִמְחַל לִי, מָה אֶעֱשֶׂה? יֵשׁ לִי יֵצֵר הָרַע גָּדוֹל
 מְאֹד, וְאֵינְנִי יָכוֹל לְצַאת מִהָרַע שֶׁנִּפְלָתִי לְשֵׁם".
 וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי הָאָדָם שְׁזוּכָה בְּכָל לַיְלָה לַעֲשׂוֹת
 תְּשׁוּבָה. וְכֵן כְּתוּב בַּזֹּהַר (וַיְחִי ר. כ.): זְכָאֵי חֲסִידֵי,
 בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא מְסַתְּפְלִי בְּלַבֵּיהוּ כְּאֵלוּ הָהוּא
 יוֹמָא מְסַתְּלָקִי מֵעֲלָמָא, וְעַבְדִּין תְּאוּבָתָא שְׁלִימָתָא
 קָמִי מְאָרִיחוֹן [הַחֲסִידִים הַצְּדִיקִים, בְּכָל יוֹם וְיוֹם
 הָיוּ מִתְּבוֹנְנִים בְּלָבָם כְּאֵלוּ הַיּוֹם הַהוּא הֵם
 מְסַתְּלָקִים מִן הָעוֹלָם, וְעוֹשִׂים תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנַי
 אֲדוֹנָם]. וְלִכֵּן נַעֲשׂוּ צְדִיקִים גְּדוֹלִים. אִם אָדָם
 עוֹשֶׂה בְּכָל לַיְלָה חֲשֹׁבוֹן הַנֶּפֶשׁ מָה עָשָׂה בְּמִשְׁךְ

היום, ומקבל עליו תשובה מעתה ונהלאה, זו נקראת "תשובת השמחה".

רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן עז): כשאדם שמח עם המצוות שעושה, על-ידי-זה הוא יכול להתנדות להקדוש-ברוך-הוא. כי יש לנו רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה, וכנגד זה יש לאדם רמ"ח איברים ושס"ה גידים, ולמה אדם אינו שמח, למה הוא בעצבות וכדכאון?! למה הוא נמשך לשנה?! כי אינו מרגיש טעם בחייו, אינו מרגיש אלקות, אינו חש את נעם המצוות, אינו מרגיש מה זה יום יום. הרי כל יום הוא המתנה הכי יפה, שהקדוש-ברוך-הוא נותן לנו בזה העולם, ביום אחד יכולים לקנות כל-כף הרבה טוב אמת ונצח. חכמינו הקדושים אומרים (עין מפות כג:), שיש שלש-מאות וששים וחמשה ימים בשנה, כנגד שלש-מאות וששים וחמשה לאוין, וכל יום ויום צועק — אל תעשה בי עברה. כל יום ויום צועק אליו, ומכריז לפניו כל מיני פרוזין, ואדם מסכן, איננו שומע ומדוע? מחמת רב עצבות ודכאון שיש בו. ולכן עקר התשובה זו "תשובת השמחה", אדם צריך

מאד מאד להיות שמח, למסור נפשו על נקודת
השמחה.

רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן כד): מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, אין זו עצה קלה להיות בשמחה, אלא מצוה גדולה מאד. ואומר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות שמחה, סימן א'): כשאדם עושה מצוה בשמחה, סימן שלבו שלם לאלקיו; כי מרב שמחה שיש לו על שעושה המצוה, אין לו קשיות על הקדוש-ברוך-הוא. ולהפך אומר רבנו ז"ל, מה זו עצבות? כשאדם בכעס וברגז על הקדוש-ברוך-הוא, למה אינו ממלא בקשותיו.

ולכן עקר תשובת השמחה — כשאדם שמח, כי אז יש לו ישוב הדעת. רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן י'): למה בני-אדם רחוקים מהקדוש-ברוך-הוא? כי אין בהם ישוב הדעת, אם אדם הנה מישב עצמו, הנה קם מהמטה תכף-ומיד, ויוצא מן היאוש שלו. ממה בא יאוש? שאדם בטוח שאינו שונה מאומה, ואינו יצולח, ובתוך תוכו יש בו דכאון פנימי. אבל

אם הִיָּה אָדָם יוֹדֵעַ, שֵׁישׁ לוֹ חֲתִיכוֹת זָהָב, וְצָרִיף לְסַפְּרָן וְלִהְכִנִּיסָן לְשִׁקּוֹ, הִיָּה מְנַצֵּל כָּל רִגַע וְרִגַע. אִם אָדָם הִיָּה יוֹדֵעַ שְׁכָל רִגַע וְרִגַע שְׁחוּשָׁב מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — זֶה מַצִּיחַ עֲשֵׂה, זֶה זָהָב וַיְהִי לֹמִים, הִיָּה מְנַצֵּל כָּל רִגַע וְרִגַע.

הֵיִשׁ לָנוּ מִשָּׁג מֵהוּ הַצְדִּיק? הֲלֹא הוּא הַהֲצֵלָה שְׁלָנוּ, כִּי הָרִי אָנוּ נִמְצָאִים בְּתוֹךְ בּוֹץ וְלִכְלוּף וּמִחֲשָׁבוֹת מְגִנּוֹת, כָּל הַמִּח-מִחֲשָׁבָה שְׁלָנוּ רַק בְּתַאוּת רָעוֹת וְכוּ', כָּל הָרֹאשׁ שְׁלָנוּ רַק אֵיךְ לְהִצִּיק לִשְׁנֵי, אִזּוֹ יֵשׁ לָנוּ מִשָּׁג מֵהוּ זֶה צְדִיק?! הֲלֹא כָּל הַמִּח-מִחֲשָׁבָה שְׁלוֹ זֶה רַק לְהַפְלִיל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְחֲפֵץ כָּל יוֹם וְכָל שָׁעָה וְכָל רִגַע מִמֶּשׁ, וּבּוֹכָה וּמִתְחַנֵּן וּמִבְקֵשׁ: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי רוֹצֵה לְהַשְׁרִיף עַל קְדוּשַׁת ה', אֲנִי רוֹאֶה אוֹתָךְ אֵשׁ אוֹכֵלָה אֵשׁ, וְאֲנִי רוֹצֵה לְקַפֵּץ לָאֵשׁ וְלַהֲשִׁיף" — זֶה הוּא צְדִיק! שְׁאִינוּ מְסִיחַ דַּעַת מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כִּי הוּא פְּרָגַע, הֵיִשׁ לָנוּ מִשָּׁג בְּזֶה?! וְלָכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן קטז), שְׁבִנֵי-אָדָם חוֹשְׁבִים שְׁאֵת הַצְדִּיק יְכוּלִים לְהַפִּיר מִבְּחוּץ, אֵף לֹא וְלֹא, צְדִיק נִרְאֶה בְּדִיוֹק כְּשֶׁאֵר בְּנֵי-אָדָם. וְהִנֵּה רוֹאִים לְעֵתִים אָדָם בְּעַל זָקֵן אָרוךְ וְהַדְרַת פָּנִים,

ונדמה כאלו הוא צדיק, ואלו על צדיק אמת
 אומרים — הלא הוא נראה כאדם רגיל, אוכל
 וישן כמונו, ומהי המעלה בו? ! אך באמת אומר
 רבנו ז"ל, שהצדיק שונה מאחרים בפנימיותו. כי
 מבחוץ אי אפשר להכירו כלל, הוא נראה כשאר
 אנשים, אבל בפנימיותו הוא ענין אחר לגמרי,
 נכלל בו יתברך בבטול גמור.

רבנו ז"ל רצה בכל פעם, שיביאו לפניו איש
 חדש לגלות לו הדעת והגלוי שלו, ומהי? לדבר
 אל הקדוש-ברוך-הוא, כמובא בדבריו ז"ל
 (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ח'), שצריכים להרבות
 בשכנים, להכניסם לבית התפלה. הינו אם יש
 איש אחד בבית-הכנסת, אינו יכול לומר קדשה
 וברכו, הוא מתפלל יחידי. כיון שיש עשרה, הוא
 יכול לומר קדשה וברכו וקדיש. ופה רואים מעלת
 נשמות ישראל, שיכולים להיות תשעה צדיקים
 הכי גדולים — אברהם, יצחק, יעקב, משה,
 אהרן, יוסף, דוד, שלמה, רבי שמעון בר יוחאי
 וכו', ועדין אין יכולים לומר קדשה וברכו וקדיש,
 והנה משכו מן הרחוב איזה אדם פגום מאד
 ומסכן, אדם פשוט ביותר, עגלון, כל-כף רחוק,

והכניסוהו אליהם, והנה יש להם מנין, וכבר יכולים לומר קדיש, קדשה וברכו. נמצא מכל זה מעלת נשמות ישראל, שאפלו הכי גרוע יכול להצטרף למנין. ולכן אמר רבנו ז"ל, שצריכים להוסיף עוד נשמות שיבאו לבית התפלה, עוד נשמות שיבואו להתפלל להקדוש-ברוך-הוא, זו הדעת של רבנו ז"ל, שיהודים יפתחו את פיהם לשיח בינם לבין קונם.

רבנו ז"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פג): למה נקרא משיח? על שם משיח אלמים, משיח יפתח לנו את הפה לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא. כי רבנו ז"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס'): כל זמן שאינו מדבר אל הקדוש-ברוך-הוא נקרא אלם, אפלו שמדבר כל היום, אבל אם אינו מדבר אליו יתברך הוא מסכן, אין לו דבורים. כיון שמתחיל לדבר אליו יתברך — זהו זה!

ולכן עלינו להחדיר בעולם את הדעת של רבנו ז"ל, שזה גלוי אלקות בתכלית מדרגה עליונה, שכלם יתחילו לדבר אל הקדוש-ברוך-

הוא. ואין עוד מדרגה גבוהה מלדבר אליו יתברך. ולכן צריכים להוסיף בני אדם אל בית התפלה, שיתפללו אליו יתברך. וכשאדם חזק בתפלה הוא הכי מאשר, ומדוע? כל דקה שמדבר אל הקדוש-ברוך-הוא: "רבנו של עולם, אני אוהב אותך, רבנו של עולם, תשמר אותי, רבנו של עולם, תציל אותי, רבנו של עולם, תן לי בריאות, רבנו של עולם, תן לי שמחה", כל דקה שאדם משיח בינו לבין קונו, הוא מונה זקב. אף אנו מסכנים, איננו שמים לב לזה, ולכן אנו שבורים ורצוצים, נכנסים לדפאון וכו', וזה ההפרש בין צדיק שמוכן למסור נפשו לגמרי אל הקדוש-ברוך-הוא, עד כדי כך שאומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ה'), שאפלו כשמדבר אל בני-אדם, מדבר אז אל הקדוש-ברוך-הוא, האם יש לנו משג בזה?! שקרנים, רמאים, צבועים, מפרסמים של שקר, יש הרבה מאד בארץ ישראל ובכל העולם כלו, שעובדים על בני אדם, כי אם אינם מקרבים אל הקדוש-ברוך-הוא, סימן שהם שקרנים, אבל אם הצדיק מעורר אותך: "חבל על הזמן, למה תשכב כפגור מת וכו', תדבר אל הקדוש-ברוך-הוא ותצליח", סימן שהוא צדיק אמתי.

תשובת השמחה

רמז

למה אנחנו נמצאים בשפלות כזו. למה אנחנו כל-כך מדכאים? אומר רבנו ז"ל (ת"י מוהר"ן, סימן תצב), שבני-אדם אינם מאמינים, שעם דברים קטנטנים יכולים להתקרב אל הקדוש-ברוך-הוא. אדם חושב תמיד, שהוא צריך לעשות להקדוש-ברוך-הוא איזה דבר עצום ונורא, שכל היום וכל הלילה צריך לרוץ אחריו יתברך, ולעשות פן אין לו כח, אזי אינו עושה כלום. אומר רבנו ז"ל, שזה הסמ"ך-מ"ם, שאומר לאדם: אתה צריך לעשות דברים גדולים מאד. כשרבנו ז"ל נתן לנו את התקון לומר עשרה מזמורי תהלים, היתה התנגדות גדולה על כך, כי אדם חשב: מה? רק אלו המזמורים, הם התקון?! הלא אני בודאי צריך לצום הרבה מאד, כדי לתקן מה שפגמתי, ולא יתכן שעשרה מזמורי תהלים הם יעזרו לי לתקן את כל חטאי. ומזה נובע, שבני-אדם מזלזלים ב'תקון הכללי', או שאומרים: למה ניקא אלו העשרה מזמורי תהלים וכו'?! והנה בא רבנו ז"ל ונתן לנו תקון כזה, ונטל על זה שני עדים, ואמר: בכל מקום שתאמרו את התקון הזה — יועיל לכם. ומכל שכן מי שיבוא אל ציונו הקדוש, ויתן פרוטה

לצדקה, ויאמר העשרה מזמורי תהלים, הבטיח
 רבנו ז"ל, שיוציאו מהשאל תחתית.

ואמר רבנו ז"ל, שמצינו אצל אלישע, שבא
 אליו שר צבא נעמן, והיה מצרע ואמר לו: לך
 תרחץ בירדן, ותרד ממך הצרעת. ענה ואמר: רק
 זה לעשות?! לטבל בירדן?! הלא יש במדינתי
 נהרות, שם בודאי ישנם מרחצאות וכו'. עד
 שהעבד אמר לו: מה אתה?! הלא דבר גדול דבר
 עמך הנביא (עין מלכים ב' ה, ג). וכמו-כן בענין
 העשרה מזמורי תהלים, זו תשובה כל-כף קלה
 לומר את ה'תקון הכללי' בכל יום. ואף-על-פי-כן
 קשה לאדם לקימו.

והנה אנשי שלומנו נזהרים לקיים זאת, ובכל
 יום אחר התפלה קדם שמורידים הטלית ותפלין,
 אומרים את ה'תקון הכללי', אשר זהו תקון לכל
 החטאים, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן,
 חלק א', סימן כט), וכן זו סגולה לפרנסה ולהצלחה
 וכו'. אבל הסמ"ך-מ"ם שובר את האדם —
 היתכן שתאמר את העשרה מזמורי תהלים בכל

יום? ! ומכנים בו לחשב — "היִתְכַן שְׁדָבָר כֹּה
פְּעוּט יַעֲזֹרֵנִי?!" עַד שְׁאָדָם אֵינוֹ עוֹשֶׂה דָבָר.

כְּמוֹ-כֵן לְעֵנִין נְטִילַת יָדִים, הַיּוֹדְעִים אֹתָם
נוֹרְאוֹת מְעַלֵּת נְטִילַת יָדִים תִּכְף כְּשֶׁקָּמִים בַּבֶּקֶר?
הֲלֹא כָּתוּב בַּשְּׁלַחַן עָרוּף (אֲרוֹחַ חַיִּים, סִימָן ד'): אִם
אָדָם אֵינוֹ נוֹטֵל יָדָיו בַּבֶּקֶר, רוּחַ רָעָה שׁוֹרָה עָלָיו.
וְאָדָם חוֹשֵׁב — מֵה פֶתָאִם, מֵה זֶה רוּחַ רָעָה וְכוּ',
וְאֵינוֹ מְקַיֵּם זֹאת, בְּשָׁעָה שֶׁהַזֵּהר הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר (עֵין
חֶלֶק א' נד.): מִי שֶׁהוֹלֵךְ מִהַמָּטָה בְּלִי נְטִילַת יָדִים
— חַיֵּב מִיתָה. וְהֵנָּה רוֹאִים כָּל-כָּף הַרְבֵּה אֲנָשִׁים
שְׂאִינָם נֹזְהָרִים בְּזֶה, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵינָם מְתִים,
אֲךָ עַל זֶה אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקָּדוֹשִׁים (בְּרֻכּוֹת יח:):
רְשָׁעִים בְּחַיֵּיהֶם קְרוּיִים מְתִים, שְׂמִסְתּוֹבְבִים
מְתִים, בְּדַכָּאוֹן וּבְעֲצָבוֹת וּבְמִרְרוֹת, וְזֹאת מִפְּאֵת
שֶׁלֹּא נֹזְהָרוּ בְּנְטִילַת יָדִים שְׁחֲרִית. אָדָם — אָסוּר
לוֹ לִילֵךְ לִישֵׁן לְפָנָי שֶׁהַכִּין קְעָרָה עִם סֶפֶל לְנְטִילַת
יָדִים. וְזֶה סִימָן שֶׁל יָרָא שָׁמַיִם, שְׂאִינוֹ הוֹלֵךְ לִישֵׁן
עַד שִׁיְהִיָּה לוֹ כָּלִי עִם מַיִם סָמוּךְ לְמִטָּתוֹ. וְאֶף
שֶׁנְטִילַת יָדִים זֶה מִדְּרַבָּנָן, אֲבָל מְצִינוֹ אֶת זֹאת
בְּפָסוּק, כְּשֶׁשָּׂאוֹל הַמֶּלֶךְ רָץ אַחַר דָּוִד לְתַפְסוֹ —
גַּיִס צָבָא שָׁלֵם, אֶף דָּוִד הַמֶּלֶךְ הִצְלִיחַ תָּמִיד

לְהִתְחַמֵּק מִמֶּנּוּ. וּפַעַם אַחַת שָׁאוּל הִמְלִיךְ רְדִיף עִם
 צָבָא שָׁלֵם לְתַפֵּס אֶת דָּוִד, וְחִפְּשׂוּ הַרְבֵּה וְלֹא
 מָצְאוּ. וְהִנֵּה בְּלִילָה הִלְכוּ כָּלָם לִישָׁן, וּבְסֻמוֹף לוֹ
 יָשָׁן אַבְנֵר בֶּן נֵר שֶׁר הִצָּבָא וּסְבִיבָם כָּל הַחִילָיִם.
 בְּלִילָה בָּא דָּוִד עִם אַבִּישַׁי לַמַּחֲנֶה, וְנִגַּשׁ עַד שָׁאוּל
 הִמְלִיךְ, וְרָאָה שֶׁהַכְּנִיס אֶת חֲרָבוֹ בְּאַדְמָה, וְלִרְאֵשׁוֹ
 צִפְּחַת הַמַּיִם. אָמַר אַבִּישַׁי לְדָוִד — חַתֵּךְ אֶת
 רִאשׁוֹ. אָמַר דָּוִד: חֵי ה' שֶׁלֹּא אֶעֱשֶׂה כֵן. אֵלֶּא מָה
 אֶעֱשֶׂה? נִטַּל אֶת הַחֲנִית וְצִפְּחַת הַמַּיִם מִרְאשׁוֹתָיו
 שֶׁל שָׁאוּל, וּכְשֶׁכָּלָם עֲדִין יִשְׁנִים בָּרַח לְכוּן הָהָר,
 וּכְשֶׁהָיָה לְמַעַלָּה צָעַק: שָׁאוּל שָׁאוּל, יָכַלְתִּי לְכָרוֹת
 אֶת רֵאשֶׁךְ, וְלָמָּה הִנֵּךְ רוֹדֵף אוֹתִי, מָה רָעָה עָשִׂיתִי
 לָךְ?! הֲלֹא יָכַלְתִּי לְהַרְגֶּךָ, וְלֹא עָשִׂיתִי זֹאת, כִּי אֲנִי
 מִפֶּחַד מִהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהִסִּימָן שֶׁהָיִיתִי
 אֶצִּלְךָ, תִּתְּבוּנָן הֵיכָן חֲרַבְךָ וְצִפְּחַת הַמַּיִם. לְמַדִּים
 מִכָּאן, שְׁצַרִּיכִים לְהַכִּין נִטְלָה עִם מַיִם בְּסֻמוֹף
 לְמַטָּתוֹ, אֲשֶׁר אֵין זֶה אוֹרֵךְ זְמַן רַב, וְעִם כָּל זֹאת
 בְּנֵי-אָדָם מְזַלְזָלִים בָּזָה, בְּשָׁעָה שְׁמֻסָּכָן מְאֹד שֶׁלֹּא
 לְטַל יָדָיו תִּכְּף כְּשֶׁשָּׁקָם, כִּי אִזּוֹ רוּחַ רָעָה שׁוֹרָה עֲלָיו.

וְכֵן צָרִיף לְהִזְהַר בְּנִטְיִלַת יָדַיִם עַל הַפֶּת, עַל
 נִטְיִלַת יָדַיִם — רָאשֵׁי תְּבוּת עַנְיִי. וְחֻכְמֵינוּ

הקדושים מספרים (שפת סב:) על רב חסדא, שנטל ידיו עם הרבה מים ונעשה עשיר גדול, ואמר: אני נטלתי ידי מלא חפנים מים ונעשיתי עשיר. וכך כשיוצא מעשית צרכיו, יזהר לטל ידיו, כי אחרת רוח רעה שורה עליו, ורואים בני-אדם שאינם נזהרים בזה, ורוח עצבות ודכאון שורה עליהם. הוי טפש, אדם נמצא בזה העולם, כל רגע ושניה יכול לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, הרי זה חתיכות זהב שמכנים לתוף השקים שלו, אבל הוא כל-כך מיאש וממרמר שאיננו מאמין כלל, ואומר: הלא אני מלא יסורים ועוונות, האם על-ידי דבור אחד אעשה חשוב למעלה?! אומר רבנו ז"ל, שזה הסמ"ך-מ"ם, ששובר את האדם, ומחזיר בו שאיננו שוה למעלה, ואין ערך למעלתו, עד שגורם לו ליאוש גמור מאד. הצדיקים הם יודעים, שבכל דקה ושניה הם חשובים בשמים, ולכן כל רגע הם מנצלים לדבר אליו יתברך. ולכן הבה נעשה חשבון הנפש מה עשינו כל השנה, ונתקן את כל אשר פגמנו. אך אל נא נשבר ואל נכנס ביאוש, אדרבה, עכשו בחדש הזה עלינו לקבל על עצמנו קבלות חזקות: אנו מהיום נזהרים בנטילת ידים, וצריכים להזהיר

את הקטנים, שאין הולכים לישן בלי ספל וקערה,
 כל אחד בבית, כל בן ובת, האשה, הבעל, אינם
 הולכים לישן, עד שמכינים קערה עם מים, ותכף
 כשקמים בבקר נוטלים ידיים, וזה מסיר מהאדם
 את הרוח רעה. אם אדם בדפאון סימן שלא נטל
 ידיו שחרית, או עשה צרכיו ולא נטל ידיו, או
 שלא נטל ידיו על הפת.

הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע הלך פעם
 להתבודד ביער, והחל לתעות בתוכו. ובאמת
 הצדיק כל-כף דבוק בהקדוש-ברוך-הוא, שאין
 הפרש אצלו היכן הוא נמצא, בין בעיר, בין
 בכפר, בין ביער, תמיד הוא דבוק בו יתברך
 ומתבודד לפניו. ובין כף נכנס לעמק היער, ולא
 ידע כיצד לצאת. לפתע ראה מעין מים, אשר
 עמדה שם צפרדע ענקית בגדל בלתי רגיל,
 וקרקה וקרקה. שאלה הבעל-שם-טוב הקדוש
 זי"ע: "מה את עושה פה?" וענתה: "אני כבר
 יושב פה חמש-מאות שנה, רחמנא לצלן". "מי
 אתה" — שאל הצדיק? וענתה, שהיה תלמיד
 חכם גדול, וזלזל בנטילת ידיים, ומחמת שדרש
 ברבים נגד נטילת ידיים, נגזר עליו שיתגלגל

בצפרדע. שאלו הצדיק: "אם אתה חמש-מאות שנה פה, הלא היה האר"י הקדוש, שתקן אלפים ורבבות נשמות, מדוע לא הלכת אליו?" וענה: "כי הייתי חוטא ומחטיא את הרבים, ומנעו ממני תשובה, ועכשו כשבאת לכאן, אבקש אותך מאד שתראה לתקנני, כי אלו כחותי, כי גדול צערי מאד". והנה נטל הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע כוס מים מהמעין וברך ברכה: "שהכל נהיה בדברו", ונטל ידיו על הצפרדע ומתה, והנשמה עלתה לתקון. למדים מכאן, אפלו תלמיד חכם גדול, אבל היות שעשה צחוק מנטילת ידים, והיה חוטא ומחטיא את הרבים, הצריך להתגלגל בצפרדע חמש-מאות שנה, רחמנא לצלן. והנה כיום ישנם רבנים, שהם חוטאים ומחטיאים את הרבים, ריקים ופוחזים, מכשילים בטרפות ונבלות, מכשילים את הרבים בנאוף, מכשילים את הרבים, רחמנא לצלן, במקוה שאינו פשר, אשר זהו אסור כריתות, מכשילים את הרבים, רחמנא לצלן, בחלול שבת, שהערוב אינו ערוב, כי הם קלים וריקים ופוחזים — אוי להם ואוי לנפשם!

בימי רבנו ז"ל הִיָּה רב גדול מְאֹד בְּעִיר
 מְעַדְוֹעַדִּיבְקָא — מְקוֹם מְגוּרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל קִדְּם
 שְׁנִסַּע לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְרַדְף מְאֹד אֶת רַבְּנֵנוּ ז"ל,
 וַיְהִי הַיּוֹם וָמָת אוֹתוֹ רַב מִיָּתָה מְשָׁנָה. הִחְבְּרָא
 קַדִּישָׁא הָיוּ תַלְמִידֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל, וּבָאוּ אֶל רַבְּנֵנוּ ז"ל
 וְאָמְרוּ לוֹ, שְׁהַמְשַׁפְּחָה אוֹמְרַת שְׁצַרִּיכִים לְקַבֵּר
 אוֹתוֹ בְּחֶלְקַת הַרְבָּנִים, וְנִבְהֵל רַבְּנֵנוּ ז"ל וְאָמַר:
 "הֲלֹא אָסוּר לְקַבְּרוֹ בְּקִבְרֵי יִשְׂרָאֵל, רַק מִחוּץ לַגְּדֵר,
 הֵיכָן שְׁקוֹבְרִים אֶת כָּל אֱלוֹ שְׁהֵם בְּגֵדוּי וּבְחָרִם".
 וְהִלְכוּ הִחְבְּרָא קַדִּישָׁא לְקַיֵּם דְּבַרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל,
 כְּרֵאוֹת הַמְשַׁפְּחָה זֹאת, הִתְחַנְּנוּ וְהִתְאַמְצוּ שְׁלֹא
 יַעֲשֶׂה כֵן, וְשִׁלְמוּ כֶּסֶף הַרְבֵּה מְאֹד לְחִבְרָא
 קַדִּישָׁא, וּמֵאַחַר שְׁכֶסֶף מְטֵהָר מְמַזְרִים, אָזִי
 קָבְרוּהוּ לְבִסוּף בְּתוֹךְ הַגְּדֵר. וּבָאוּ אַחֲרֵיכֶן לְרַבְּנֵנוּ
 ז"ל, וּשְׁאַלְם רַבְּנֵנוּ: "מָה עֲשִׂיתֶם? ! כָּל הַמַּתִּים שֶׁל
 בֵּית הָעֶלְמִין בָּאוּ אֵלַי, וְאֵינָם נוֹתְנִים לִי מְנוּחַ,
 וְאוֹמְרִים, שְׁהַכְּנִיסוּ בֵּינֵיהֶם רָשָׁע כְּזֶה, שְׁמֵאוֹת
 בְּשָׁנִים לֹא הָיָה כְּמוֹתוֹ". עָנוּ וְאָמְרוּ: "רַבִּי, הִיָּתָה
 לָנוּ רַחֲמָנוֹת עַל הַמְשַׁפְּחָה". עָנָה רַבְּנֵנוּ ז"ל וְאָמַר:
 "וְלִי אֵין רַחֲמָנוֹת, הֲלֹא יֵשׁ לִי רַחֲמָנוֹת עַל מֵאוֹת
 מַתִּים שְׁקִבּוּרִים כָּאֵן, וְאֵינָם יְכוּלִים לְשַׁכַּב
 בְּמְנוּחָה", וְהוּא הָיָה נִקְרָא 'רַב'... וְאָנוּ יוֹדְעִים,

לְדַאֲבוֹנָנוּ, מָה רַב שֶׁל שֶׁקֶר יְכוּל לַעֲשׂוֹת, לְהִיּוֹת
 חוֹטֵא וּמַחֲטִיא אֶת הַרְבִּים, מַה זֶה מְפָרֵס שֶׁל
 שֶׁקֶר, טָמֵא מְטָמֵא, חוֹטֵא וּמַחֲטִיא אֶת הַרְבִּים,
 רִיק וּפּוֹחַז, שְׁמוּלִיף אֶת אֲנָשָׁיו שֶׁרְצִים אַחֲרָיו
 בְּשֵׂאוֹל תַּחֲתִית, אִם אֵינוֹ מְחֻזָּק שֶׁיִּלְמְדוּ תּוֹרָה
 וַיִּקְיֵמוּ אֶת הַמְצֻוֹת. לְמַדִּים מְכַל זֹאת, כַּמָּה חֲמוּר
 אָדָם שֶׁאֵינוֹ מְקַפֵּיד לְטַל יָדָיו שֶׁחֲרִית, אוֹ אַחַר
 עֲשִׂית צָרְכָיו, אוֹ עַל הַפֶּת.

וְכֵן כְּשֶׁאָדָם נִזְהָר לְטַבֵּל בַּמְקוּהָ, כַּמָּה חָשׁוּב
 הַדָּבָר, כִּי כְּשֶׁטּוֹבֵל פֹּה לְמַטָּה בַּמְקוּהָ, אֲזִי בּוֹ
 בְּרָגַע נִשְׁמָתוֹ נִטְבָּלֶת לְמַעְלָה. וְכֵן יִשְׁנֶן עוֹד הַרְבֵּה
 מְצוּוֹת, שֶׁאָדָם חוֹשֵׁב שֶׁהֵם דְּבָרִים קְטַנִּים,
 וְלְמַעְלָה זֶהוּ דְּבָר גָּדוֹל מְאֹד. אִם אָדָם הָיָה נִזְהָר
 לְבָרֵךְ בְּרֶפֶת-הַמְּזוֹן מִתּוֹךְ הַסְּדוּר, הָיָה נַעֲשֶׂה
 עֲשִׂיר גָּדוֹל מְאֹד, וְהֵינָה אֲנָשִׁים אֵינָם מְקַפֵּידִים עַל
 כֶּף, וּמַתְּפִלָּאִים שֶׁאֵין לָהֶם שִׁפְעַ.

כְּמוֹ-כֵן אֲשֶׁרִי אָדָם שֶׁקוֹרָא כָּל לַיְלָה קְרִיאַת
 שְׁמַע עַל-פִּי סֵדֶר הָאֲר"י ו"ל, אֲשֶׁר אָז זוֹכָה
 שֶׁיִּמְחַלּוּ לוֹ כָּל עוֹנוֹתָיו. אִךְ אָדָם כָּל-כֶּף בְּדַכְּאוֹן
 וּבְשִׁבְרוֹן לֵב, שֶׁאֵינוֹ מְאַמֵּין בָּזֶה. אִךְ רַבְּנוּ ו"ל

אומר (לקויטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עח), שאין שום
 יאוש בעולם כלל, וכן אמר (לקויטי-מוהר"ן, חלק
 א', סימן קיב): אם אתה מאמין שיכולים לקלקל,
 תאמין שיכולים לתקן.

אם אדם יעשה "תשובת השמחה", אז לא
 יהיה עצל, אלא ירוץ לעשות חסדים, ויקרב
 אנשים אל הקדוש-ברוך-הוא. וזו מצות השמחה.
 וכך אמרים חכמינו הקדושים (עין ויקרא רבה,
 פרשה לד, סימן ח'): למדתך תורה דרך ארץ,
 כשיהא אדם עושה תשובה, ראוי לו לשמח כל
 השנה. הנה מגיעים לסוף השנה, חודש אלול —
 'לא לו', שנפסיק להסתכל על אחרים, ונסתכל רק
 על עצמנו כיצד עברה עלינו השנה, האם למדנו
 כל יום חמש ורש"י עם התרגום! האם למדנו
 כל יום פרקי משניות, דף גמרא, טור ושלחן
 ערוך, פרק רמב"ם! ויכולים להראות את זאת
 אם רק רוצים, אם רק יודעים מעלת למוד התורה
 הקדושה, אשר היא חכמתו יתברך בעצמה.

ולכן אבקש אתכם במאד מאד, באו עכשו
 בחדש אלול הזה להיות בשמחה, אשר אצלו

יתברך נאמר (דברי הימים א' טז, כז): "עז וחדנה
 במקומו", אצלו יתברך נמצאת רק שמחה. ואם
 אנו רוצים לדעת אם באמת חזרנו בתשובה, זאת
 על-ידי שנהיה בשמחה, לשמח ולשמח את
 אחרים, וכיצד? מחזירים בהם אור רבנו ז"ל, וזה
 סימן שקבלנו באמת את הגלוי של רבנו ז"ל.
 רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כא):
 "עז והדר ל'בושה ו'תשחק ל'יום א'חרון" —
 ראשי תבות אלו"ל. אומרים חכמינו הקדושים
 (בראשית רבה, פרשה נט, סימן ב'): אם אדם מתחזק
 כל השנה, בא היום האחרון והוא שוחק. אם אדם
 מתחזק כל ימי חייו, מגיע היום האחרון שצריך
 לצאת מזה העולם והוא שוחק. שואלים חכמינו
 הקדושים: אימתי התורה שוחקת? הוי אומר
 ליום אחרון; ועל-כן אל תהיו בטלנים! [תראו
 מה אני עובר — עלילת דם, עלילת שוא ושקר,
 ואף-על-פי-כן אני מתחזק, ולמה אתם לא
 תתחזקו. ואם אספר לכם אחד מני אלף אלפים
 ורבבות צרות שאני סובל, תתפלאו איך אדם יכול
 לסבל סבל כזה, ואף-על-פי-כן אני מתחזק
 ומחזק אחרים]. ראו לקחת עצמכם בידיכם,
 ולראות על-כל-פנים מהלילה לומר תקוץ חצות,

זה אורף כְּעֶשֶׂר דַּקוֹת בְּלִבָּד, וְלָמָּה לְזַלְזַל בְּזֶה?!
 וּמָה כּוֹלֵל תְּקוּן זֶה? וְדוּי, עֲשֶׂרָה מְזֻמְרִים, וְכֵן
 הַפִּיּוּט שֶׁאָמַר יְרֵמְיָה הַנְּבִיא: "זָכַר הַיְיָ" הַמָּה הָיָה
 לָנוּ" וְכוּ', זֶה כָּל הַתְּקוּן חֲצוֹת, וְאִם זוֹכִים
 אוֹמְרִים 'עָלֵינוּ', וְאִם יֵשׁ מְנַיֵן אוֹמְרִים קְדִישׁ, וְזֶה
 עוֹשֶׂה תְּקוּן כְּזֶה בְּשָׁמַיִם, אֲשֶׁר לֹא יֵאֱמָן כִּי יִסְפָּר.
 וְאִם-כֵּן אֵיךְ עֲבָרָה עָלֵינוּ כָּל הַשָּׁנָה, וְלֹא אָמַרְנוּ
 חֲצוֹ"ת, אֲשֶׁר הוּא רָאשֵׁי תְבוֹת: תִּ'אֱמַר חֲצוֹת
 וְיִתְגַּלֶּה צ'דִּיק; כְּשֶׁאָדָם מִקְפִּיד לֹמַר כָּל לַיְלָה
 תְּקוּן חֲצוֹת, זוֹכֶה שְׁנִתְגַּלֶּה אֵלָיו הַצְּדִיק.

כְּמוֹ-כֵן הַשְּׁתַדְּלוּ לְהַקְפִּיד עַל שְׁלֹשׁ הַתְּפִלוֹת
 בְּמְנַיֵן: שְׁחֲרִית, מְנַחָה, עֶרְבִית, בְּרֶכֶת-הַמְּזוֹן מִתּוֹךְ
 הַסְּדוּר, תִּלְמָדוּ בְּכָל יוֹם מִקְרָא, מְשָׁנָה, גְּמָרָא,
 מְדָרָשׁ, אֲפֵלוּ קִצָּת, וְתִהְיוּ כָּל-כֶּף שְׂמֵחִים,
 וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁפִיעַ עֲלֵיכֶם שִׁפְעַ פְּרִנְסָה,
 רַק תִּאֱמִינוּ אֲזִי תִּשְׁעוּ, וְכֵן תִּתְחַזְּקוּ בְּאַמוּנַת
 תְּכָמִים. וְהַעֲקֹר — תִּכְרִיחוּ עֲצַמְכֶם לְהִיּוֹת
 בְּשִׂמְחָה, אֲףִי שְׂעוּבָרִים עֲלֵיכֶם כָּל-כֶּף הַרְבֵּה
 מִשְׁבָּרִים, לָכוּ לְבֵית חוּלִים, וְתִקְיְמוּ מְצוֹת בְּקוּר
 חוּלִים, וְתִרְאוּ מָה זֶה סוּבְלֵי תְּלָאִים — זֶה כְּרִתוֹ
 לוֹ יֵד, רַחֲמָנָא לְצֻלָן, זֶה צְרִיף דִּיאֲלִיזָה, רַחֲמָנָא

לצלן, זה מחבר להנשמה, זה עור, חס ושלום, אלו נקראים יסורים. ואתם, ברוך השם, יש לכם ידיים ורגלים לרקוד ולמחא כף אל כף, רק תנצלו את האיברים הללו בקדשה, ורגליכם יחדלו לילך למקומות המטנפים, הידיים יפסיקו לעשות עברות, העינים שלכם תהיינה קדושות וטהורות, המח יפסיק לחשב הרהורים רעים. תתחילו לעשות מצוות עם הידיים, ולילך ברגלים לבית-הכנסת ולבית-המדרש, עם העינים תתחילו להסתכל רק אל הקדוש-ברוך-הוא, הפה ידבר רק מהקדוש-ברוך-הוא, ואז תראו אילו עשירים תהיו, עש"יר ראשי תבות: עינים, שנים, ידיים, רגלים (מדרש שמואל). ולכן הבה נקבל על עצמנו מהיום "תשובת השמחה", מהיום נהיה רק שמחים ועליזים, שהלא ממילא נצטרך לעזוב את זה העולם, ולמה לדאג? ! העקר להיות בשמחה, שזכינו להברא מזרע ישראל, ואם נעשה כן, שום דבר בעולם לא יוכל לנו.

על-כן עכשו עלינו להקפיד מאד על שמחה, על נטילת ידיים, על תפלה במנין שחרית, מנחה, ערבית, על קדשת בית-הכנסת, וכל אלו הדברים

הַקְטַנִּים עוֹשִׂים לְמַעַלָּה רַשָּׁם גָּדוֹל מְאֹד. וְעַל כָּלָּם
 — רְאוּ לְשֹׁמֵר עַל הַשְּׁלוֹם-בַּיִת, תִּשְׁמְרוּ עֲצָמְכֶם
 מִכַּעַס וְקִפְדוּת, תִּתְחִילוּ לְחִיּוֹת חַיִּים טוֹבִים, חַיִּים
 שְׂמֵחִים וְעֲלִיזִים, וּבְזָכוֹת זֶה שֶׁנִּשְׁמַח יַחַד, גִּזְכָּה
 לְקַבֵּל אֶת פְּנֵי מְשִׁי"ח, שְׁזֶה אוֹתִיוֹת יִשְׁמ"ח,
 וְגִזְכָּה לְגַאֲלָה הַשְּׁלָמָה, שְׁבוֹא יְבוֹא מְשִׁיחַ צְדִיקֵנו
 וְלֹא יֵאָחֵר, וְיִגְאֲלֵנוּ גְּאֻלַּת עוֹלָם, אָמֵן וְאָמֵן!

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!